

ASIANAJAJALIITON HALLITUKSEN KÄYTÄNTÖÄ YHTIÖLUPA-ASIOISSA

YHTIÖLUVAT JA NIIDEN MUUTOKSET

Yhtiöluvut AAL 5 § 2 mom.

Asianajajan tointa ei saa harjoittaa yhtiössä muun kuin asianajajan kanssa, ellei liiton hallitus erityisistä syistä anna siihen lupaa.

Avoim ja kommandiittiyhtiö

Avoimen yhtiön yhtiömiehenä ja kommandiittiyhtiön vastuunalaisena yhtiömiehenä ei saa toimia muu kuin asianajaja, ellei liiton hallitus hakemuksessa esitettyjen *erityisen painavien perusteiden* nojalla myönnä asiassa poikkeuslupaa.

Kommandiittiyhtiön äänettömänä yhtiömiehenä voi toimia muukin kuin asianajaja, mutta tämäkin edellyttää liiton hallituksen lupaa. Tällainen lupa on voitu myöntää esimerkiksi toimistossa toimivalle lakimiehelle, asianajajan perheenjäsenelle tai asianajajan kokonaan omistamalle yhtiölle. Lupaa haetaan vapaamuotoisella hakemuksella, jossa on myös tieto äänettömän yhtiömiehen mahdollisesta muusta toiminnasta sekä selvitys äänettömän yhtiömiehen sidonnaisuuksista, jotka saattavat vaikuttaa asianajajan riippumattomuuteen.

Asianajotoiminnan harjoittamiseen avoimessa yhtiössä tai kommandiittiyhtiössä ei tarvita lupia, mikäli kaikki yhtiömiehet ovat asianajajia.

Asianajotoiminnan harjoittaminen osakeyhtiömuodossa

Lisätietoja:

B 11 Yleiset lupaehdot asianajajan toimen harjoittamiseksi osakeyhtiössä (15.4.2005, muut. viimeksi 30.3.2017)

<https://asianajajaliitto.fi/asianajajaksi/suorita-asianajajatutkinto/asianajotoimintaa-koskevia-saadoksia-ja-ohjeita/>

Osakeyhtiössä asianajajan tointa saa harjoittaa vain hallituksen antamalla luvalla ja määräämillä ehdoilla. Tällaisen osakeyhtiön yhtiöjärjestystä saa muuttaa vain samanlaisella luvalla. (AAL 5 § 2 mom. ja hallituksen antamat yleiset lupaehdot asianajajan toimen harjoittamiseksi osakeyhtiössä).

Asianajajalain 5 §:n 2 momentin mukaan asianajajan tointa ei saa harjoittaa yhtiössä muun kuin asianajajan kanssa, ellei asianajajayhdistyksen hallitus erityisistä syistä anna siihen lupaa.

Yleisten lupaehtojen (B11-kohta Säädökset ja ohjeet -kansiossa / <https://asianajajaliitto.fi/asianajajaksi/suorita-asianajajatutkinto/asianajotoimintaa-kokevia-saadoksia-ja-ohjeita/>) mukaan osakeyhtiömuotoisen asianajajatoimiston osakkeita ei saa omistaa muu kuin kysymyksessä olevan yhtiön palveluksessa oleva asianajaja.

Suomen Asianajajaliiton hallitus on kokouksessaan 8.5.2015 (4 §) päättänyt täsmentää asianajo- osakeyhtiön omistamista koskevaa poikkeuslupakäytäntöään siten, että lupaa ei enää myönnetä ilman hakemuksessa esitettyjä erityisen painavia syitä.

Uuden asianajajaosakeyhtiön perustaminen tai yhtiömuodon muuttaminen osakeyhtiöksi

Lupaa haetaan uuden yhtiön tulevien osakkaiden yhteisellä vapaamuotoisella hakemuksella seuraavin liittein:

- jäljennös osakeyhtiön perustamissopimuksesta tai yhtiömuodon muuttamista koskevasta asiakirjasta
- jäljennös yhtiöjärjestyksestä
- selvitys, joka osoittaa hallituksen jäsenet ja mahdolliset varajäsenet, toimitusjohtajan, mahdollisen toimitusjohtajan sijaisen sekä tilintarkastajat
- poikkeuslupahakemus, mikäli (osakkaana, ks. edellä), hallituksen jäsenenä, varajäsenenä tai toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena toimii muu kuin asianajaja

Osakkuus aiemmin perustetussa asianajajatoimintaa harjoittavassa osakeyhtiössä

Lupaa haetaan osakkaiden ja osakkuutta hakevien yhteisellä vapaamuotoisella hakemuksella seuraavin liittein:

- jäljennös yhtiötä koskevasta kaupparekisterin otteesta
- osakasluettelo
- (jäljennös voimassa olevasta yhtiöjärjestyksestä)

Osakkaaksi muun asianajajajärjestön kuin Suomen Asianajajaliiton jäsen

Osakkaiden ja osakkuutta hakevien yhteinen vapaamuotoinen hakemus seuraavin liittein:

- jäljennös yhtiötä koskevasta kaupparekisterin otteesta
- osakasluettelo
- muuhun asianajajajärjestöön kuuluvan hakijan kotimaan asianajajajärjestön todistus mainelauseinnoin siitä, että hakija on oikeutettu harjoittamaan asianajotoimintaa

Muistettavaa harjoitettaessa asianajotoimintaa osakeyhtiömuodossa

Hallituksen lupapäätöksen nojalla ei vielä tehdä muutoksia toimistoa koskeviin tietoihin liiton rekistereissä, toimistoluettelossa ja kotisivuilla.

Rekisteröidyistä ja toteutuneista muutoksista tulee ilmoittaa erikseen kirjallisesti liiton toimistoon, jotta asianajotoimistoja koskevat tiedot saadaan ajan tasalle Asianajajaliiton jäsenrekisteriin ja sähköiseen toimistoluetteloon.

Asianajajaliiton hallituksen myönnettyä luvan asianajotoimen harjoittamiseen perustettavassa asianajo-osakeyhtiössä, luvan saajan tulee **kuuden (6) kuukauden** kuluessa luvan myöntämisestä lukien toimittaa hallitukselle

- jäljennös yhtiötä koskevasta **kaupparekisterin otteesta**
- jäljennös yhtiön voimassaolevasta **yhtiöjärjestyksestä**

Luvan myöntämisen ja voimassaolon edellytyksenä on myös se, että hakija esittää **kuuden (6) kuukauden** kuluessa luvan myöntämisestä lukien Asianajajaliiton hallituksen edellyttämän **selvityksen** siitä, että osakeyhtiö ja kaikki sen osakkeenomistajat ovat allekirjoittaneet osakassopimuksen, joka sisältää lupaehtojen kohdassa 11.1.–11.5. tarkoitetut määräykset.

Mikäli osakeyhtiölupaa hakevalla asianajajalla on lupaa hakiessaan jo voimassa oleva lupa saada harjoittaa asianajotoimintaa osakeyhtiömuodossa, uuden myönnetyn luvan edellytyksenä on, että mahdolliset aiemmat luvat asianajotoiminnan harjoittamiseksi osakeyhtiömuodossa eivät enää ole voimassa. Uusi myönnetty lupa raukeaa, mikäli luvan oikeuttamiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty kuuden (6) kuukauden kuluessa luvan myöntämisestä.

Mikäli asianajotoimintaa harjoittavan osakeyhtiön tai lupaehtojen kohdassa 8 tarkoitetun yhtiön **omistussuhteissa tapahtuu muutos**, luvan saajan tulee **yhden (1) kuukauden** kuluessa tällaisen muutoksen tapahtumisesta antaa asianmukainen tieto Asianajajaliiton hallitukselle.

Yhtiön tulee **toimistotarkastusten yhteydessä** esittää tarkastajalle ja Asianajajaliiton **pyynnöstä toimittaa** Asianajajaliiton hallitukselle **tilintarkastuskertomus**, jonka tulee **sisältää lausunto** myös siitä, että yhtiö on tilikauden aikana harjoittanut asianajotoimintaa ja noudattanut lupaehtoja ja että osakeyhtiön ja sen osakkeenomistajien välinen osakassopimus täyttää lupaehtojen 11-kohdassa mainitut edellytykset.

Hallitus on lisäksi myöntäessään lupia **holding-yhtiöjärjestelyihin** asettanut seuraavan lupaehtojen:

Hakijan on toimistotarkastusten yhteydessä esitettävä ja pyynnöstä toimitettava Suomen Asianajajaliiton hallitukselle **Asianajotoimisto Oy:n tilintarkastajan lausunto**, jossa todetaan, että omistajayhtiön osakkeita on vuoden aikana omistanut vain sellainen asianajaja, jolle lupa on myönnetty ja, että omistajayhtiön hallituksen jäsenenä ja varajäsenenä on toiminut asianajaja.

LUPAEHTOIHIN LIITTYVIÄ HALLITUKSEN KANNANOTTOJA

Yhtiön toimiala

Yleisten lupaehtojen mukaan asianajo-osakeyhtiön toimialana on oltava vain asianajotoiminnan harjoittaminen tai sitä välittömästi palvelevan toiminnan harjoittaminen, ellei hallitus erityisestä syystä myönnä tästä poikkeusta.

Hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja

Yleisten lupaehtojen mukaan asianajotoimintaa harjoittavan osakeyhtiön hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä, toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena voi olla vain asianajaja, ellei hallitus erityisestä syystä myönnä tästä poikkeusta tietyin lupaehtoin.

Hallituksen jäsenenä ja varajäsenenä muu kuin asianajaja

Asianajotoimintaa harjoittavan osakeyhtiön hallituksen varsinaisista jäsenistä vähintään kaksi kolmasosaa sekä puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan on oltava asianajajia.

Liiton hallitukselta on pyydettävä lupa, jos asianajo-osakeyhtiön hallituksen jäseneksi tai varajäseneksi halutaan muu kuin asianajaja. Lupahakemus voi olla vapaa-muotoinen ja siihen tulee liittää selvitys ko. henkilön mahdollisista sidonnaisuuksista.

Toimitusjohtajana muu kuin asianajaja

Myös mikäli asianajoyhtiön toimitusjohtajaksi tai toimitusjohtajan sijaiseksi halutaan muu kuin asianajaja, on lupa haettava liiton hallitukselta vapaamuotoisella poikkeuslupahakemuksella.

Hakemukseen tulee liittää:

- selvitys siitä, että yhtiön nimeämä hallituksen jäsenenä oleva asianajaja suostumuksensa mukaisesti vastaa hyvää asianajajatapaa koskevien ohjeiden 11.5-kohdassa tarkoitettuihin tavoin siitä, että toimitusjohtajaksi nimitettävä henkilö noudattaa hyvää asianajajatapaa
- vakuutus siitä, että yhtiön toimitusjohtajaksi nimitettävä henkilö on tehnyt yhtiön kanssa sopimuksen, jossa hän on sitoutunut noudattamaan hyvää asianajajatapaa
- toimitusjohtajaksi nimitettävän ilmoitus, että sitoutuu suorittamaan hallituksen määräämän asianajajaoikeudellisen osan asianajajatutkinnosta määräjässä (kuusi kuukautta).

Yhtiön toiminimi

Hyvää asianajajatapaa koskevan asianajotoimistojen toiminimiä sääntelevän 11.3-kohdan mukaisesti asianajotoimiston toiminimen on oltava asianajajakunnan arvon mukainen ja vastattava totuutta eikä se saa olla harhaanjohtava. Asianajotoimen harjoittamiseksi osakeyhtiömuodossa annettujen yleisten lupaehtojen mukaan yhtiön toiminimessä on esiinnyttävä sana ”asianajotoimisto”. Fantasianimet sinänsä sallitaan. Hallitus on lupaehtoihin liittyvissä kannanotoissaan todennut, että yhtiön toiminimen tulee antaa kuva yhtiön rakenteesta. Hallitus on täsmentänyt yhtiön toiminimeen liittyvää kannanottoaan siten, että toiminimi Asianajotoimisto NN & CO Oy on sallittu myös, jos osakkaana olevan asianajaja NN:n lisäksi yhtiössä työskentelee vähintään yksi työsuhteinen lakimies.

Kielletyiksi on katsottu uutta yhtiötä perustettaessa sellaiset toiminimet, johon sisältyy sellaisten henkilöiden nimiä, jotka eivät todellisuudessa omista yhtiön osakkeita. Kun toiminimi kuitenkin on osa asianajotoimiston good will -arvoa, ovat tällaiset toiminimet kuitenkin katsottu sallituiksi, jos kyse on yhtiömuodon muutoksesta.

Holdingsyhtiölupa

Hallituksen lupakäytännössä on katsottu sallituksi se, että asianajo-osakeyhtiön osakkeita omistaa sellainen toinen yhtiö, jonka osakekannan omistaa asianajo-osakeyhtiön osakkeita henkilökohtaisesti omistava asianajaja.

Lupaa haetaan vapaamuotoisella hakemuksella, josta ilmenee hakijan suoraan ja holdingsyhtiön kautta omistamien osakkeiden määrä sekä seuraavat liitteet:

- jäljennös yhtiöjärjestyksestä, jossa tulee olla suostumus- ja lunastuslausekkeet, joilla estetään omistajayhtiön osakkeiden siirtyminen asianajajakunnan ulkopuolelle
- selvitys, joka osoittaa holdingsyhtiön hallituksen jäsenet ja varajäsenet
- poikkeuslupahakemus, mikäli hallituksen jäsenenä/varajäsenenä muu kuin asianajaja (sidonnaisuudet)
- vakuutus siitä, että asianajotoimintaa harjoittavan osakeyhtiön ja sen osakkeenomistajien sekä kunkin omistajayhtiön ja sen osakkeenomistajan välillä on solmittu kohdan 11 mukaiset osakassopimukset

Muita yhtiöjärjestelyjä

Eräät asianajajat ovat pyytäneet hallituksen kannanottoa asianajotoimistonsa työs-kentelyn järjestämisestä siten, että toimiston avustavat lakimiehet eivät olisi toi-mistoon työsuhteessa, vaan asianajotoimisto ostaisi heidän työpanoksensa avusta-vien lakimiesten perustamalta yhtiöltä.

Hakemuksen mukaan käytännön asianajotoiminnassa ei tapahtuisi muutoksia. Kaikki toimeksiannot vastaanotettaisiin edelleen asianajotoimiston lukuun ja niistä vastaisi asiakkaaseen nähden yksi toimiston asianajajista ja yhteydenpito asiakkaa-seen hoidettaisiin asianajotoimiston nimissä.

Hallitus katsoi, ettei esitetty järjestely vastaa hyvää asianajajatapaa koskevien oh-jeiden 11-kohdan vaatimusta asianajotoimiston asianmukaisesta järjestämisestä. Esitetty toimintamuoto aiheuttaa ongelmallisia vastuu- ja salassapitokysymyksiä. Ongelmallista on myös esitetyn järjestelmän suhde kiellettyyn asianajotoiminnan sirpalointiin. Asiakkaan oikeusturva edellyttää, että hän tietää aina, kuka hänen asi-ansa hoitaa ja kuka asian hoitamisesta vastaa. Järjestelyssä toimeksianto käytän-nössä siirretään avustajien, mikäli he eivät itse ole asianajajia, muodostaman laki-asiaintoimiston hoidettavaksi.

Hallitus on myöntänyt luvan siihen, että usean asianajajan omistama asianajo-osa-keyhtiö muutetaan hallintotoimisto (asianajajien nimet) Oy:ksi, jonka samat asi-anajajat omistavat ja jonka palveluksia he kaikki käyttävät. Sen lisäksi asianajajat

perustavat kukin erikseen oman asianajo- osakeyhtiönsä, jonka lukuun he harjoittavat asianajotoimintaa.

Asianajaja usean yhtiön osakkaana

Hallitus on useissa tapauksissa katsonut, ettei asianajaja voi harjoittaa asianajotoimintaa kuin yhden yhtiön osakkaana. Hallitus on perustanut kantansa kuluttajasuojanäkökohtiin. Asianajajan asiakkaan tulee saada tietää asiaansa hoitavan asianajajan sidonnaisuuksista. Tätä edellyttää sekä yhtiön että asianajajan henkilökohtainen vastuu toimeksiannon hoitamisesta. Hallitus on kuitenkin myöntänyt määräaikaisia poikkeuslupia kahden asianajo-osakeyhtiön osakkeiden omistamiselle.

Taustalla on ollut yhtiöiden omistusjärjestelyt eläkkeelle siirtymisen tai sairauden johdosta taikka yhtiöstä eroaminen ja uuteen liittyminen. Periaatteena on kuitenkin se, että asianajotoimintaa harjoitetaan vain yhden yhtiön lukuun, poikkeuslupa on myönnetty omistusjärjestelyille.

Asianajotoiminnan harjoittaminen konsernirakenteessa

Asianajaja voi harjoittaa asianajotoimintaa osakkaana useassa asianajotoimintaa harjoittavassa osakeyhtiössä, mikäli nämä yhtiöt muodostavat osakeyhtiölain tarkoittaman konsernin, jossa emoyhtiönä on asianajotoimintaa harjoittava osakeyhtiö ja liiton hallitus myöntää järjestelyyn luvan.

Lupaa haettaessa osakkaiden on annettava seuraavat selvitykset:

- selvitys siitä, että asianajokonserniin kuuluvan yhtiön osakkeita omistava asianajaja omistaa vähintään yhden osakkeen kussakin asianajokonserniin kuuluvassa yhtiössä
- selvitys siitä, että kullakin konserniin kuuluvalla yhtiöllä on samansisältöinen vastuuvakuutus vahinkojen varalta
- vakuutus siitä, että asianajokonserniin kuuluvat yhtiöt tulevat noudattamaan yhtenäisiä periaatteita yhtiöiden ja yhtiöiden osakkeita omistavien asianajajien vastuun rajoittamisessa
- vakuutus siitä, että asianajokonsernissa huolehditaan siitä, että päämiehet tulevat tietoisiksi siitä, minkä asianajokonserniin kuuluvan yhtiön kanssa toimeksiantosuhde syntyy
- vakuutus siitä, että asianajokonsernissa huolehditaan siitä, että asianajajan esteellisyys havaitsemiseksi ja ratkaisemiseksi on olemassa riittävän kehittyneet koko asianajokonsernia koskevat järjestelmät

- selvitys siitä, että asianajokonserniin kuuluvat yhtiöt harjoittavat asianajotoimintaa yhtenäisten toiminimien ja tunnusten alla kuitenkin siten, että asianajokonserniyhtiöiden toiminimiin tulee sisällyttää tiedot, jotka erottavat konserniyhtiöt toisistaan

Yhtiöjärjestyksen muutokset

Lupaehdot asianajotoiminnan harjoittamiseksi osakeyhtiömuodossa edellyttävät, että asianajo- osakeyhtiön yhtiöjärjestyksestä saa muuttaa vain Suomen Asianajajaliiton hallituksen luvalla.

Lupahakemuksesta tulee ilmetä, mitä kohtia yhtiöjärjestyksestä muutetaan ja hakemukseen on liitettävä seuraavat asiakirjat:

- yhtiökokouspöytäkirja
- uusi yhtiöjärjestys
- (osakasluettelo)

Suomalaiset asianajajat ulkomailla ja ulkomaiset asianajajat Suomessa

Eettisen valiokunnan lausunto 9.12.2008

ETA-ALUEEN ULKOPUOLINEN ASIANAJAJA SUOMALAISEN ASIANAJOTOIMISTON OSAKKAANA

1. Säännökset

Asianajajalain 5 §:n 2 momentti ja Asianajajaliiton Yleiset lupaehdot asianajajan toimen harjoittamiseksi osakeyhtiössä rajoittavat useassa suhteessa asianajaja-osakeyhtiön toimintaa verrattuna osakeyhtiölain säännösten mukaiseen perustilanteeseen. Lupaehdot sisältävät erityisehtoja asianajotoimintaa harjoittavan osakeyhtiön osakkeiden omistamisesta, osakeyhtiön toimialasta, yhtiöjärjestyksestä, hallintoelimistä ja osakassopimuksesta.

Näiden säännösten tavoitteena on valvoa asianajotoimintaan kuuluvaa, lainsäädännöstä vahvistettua henkilökohtaisen vastuun toteutumista yhtiömuodossa, jossa lähtökohtaisesti osakkaan henkilökohtainen vastuu on poikkeuksellista.

Oikeudellisessa arvioinnissa on tältä osin korostettu asianajajan päämiehen oikeussuojan toteuttamismahdollisuuksia. Asianajajan ”piiloutuminen” osakeyhtiörakenteen taakse on haluttu estää erilaisilla rajoituksilla.

Osakeomistukseen liittyvät vastuukysymykset on säännelty asianajajalain 5 §:n 2 momentissa seuraavasti:

”Asianajajan tointa ei saa harjoittaa yhtiössä muun kuin asianajajan kanssa, ellei asianajajayhdistyksen hallitus erityisistä syistä anna siihen lupaa. Osakeyhtiössä asianajajan tointa saa harjoittaa vain asianajajayhdistyksen hallituksen antamalla luvalla ja määräämillä ehdoilla. Tällaisen osakeyhtiön yhtiöjärjestyksestä saa muuttaa vain samanlaisella luvalla. Yhtiön osakkeenomistaja vastaa hoidettavanaan olevasta asianajotehtävästä johtuvista velvoitteista yhteisvastuullisesti yhtiön kanssa. Jos asianajajatehtävä on muun kuin yhtiössä asianajajana toimivan osakkeenomistajan hoidettavana tai ei tiedetä, kenen hoidettavana tehtävä on, vastaa jokainen asianajajana toimiva osakkeenomistaja yhteisvastuullisesti yhtiön kanssa tällaisesta velvoitteesta, joka on syntynyt hänen ollessaan yhtiössä mainitussa asemassa.”

Asianajajaosakeyhtiön toimintaa koskevien lupaehtojen 2 ja 7 kohdat kuuluvat seuraavasti:

”2. Sen, joka haluaa omistaa asianajajatoimintaa harjoittavan osakeyhtiön osakkeita, on haettava tähän lupa Asianajajaliiton hallitukselta. Lupa voidaan antaa näissä lupaehdoissa mainituin ehdoin.

7. Asianajajatoimintaa harjoittavan osakeyhtiön osakkeita ei saa omistaa muu kuin

kysymyksessä olevan osakeyhtiön palveluksessa oleva asianajaja, joka on saanut kohdassa 2 tarkoitetun luvan, ellei hallitus kohdassa 7 a) tai 8 tarkoitetusta tai muista erityisistä syistä myönnä tästä poikkeusta.”

2. Oikeudellinen arviointi

Asianajajalain 3 § sisältää säännöksen, joka mahdollistaa Euroopan talousalueella asianajajan toimen ammattipätevyyden hankkineen henkilön hyväksymisen asianajajaliiton jäseneksi. Näissä tilanteissa jossain muussa Euroopan talousalueen valtiossa toimiva asianajaja ei tarvitse edellä viitattujen säännösten mukaista asianajajaliiton hallituksen lupaa suomalaisen toimiston osakkuuteen.

Suomalaisen asianajotoimiston palveluksessa oleva ETA-alueen ulkopuolinen lakimies on oikeudellisesti ei-asianajaja riippumatta siitä, onko hän omassa maassaan sikäläisen asianajajavalvonnan piirissä.

Venäläisen tai jonkun muun ETA-alueen ulkopuolelta olevan lakimiehen ottaminen suomalaisen asianajajaosakeyhtiön osakkeenomistajaksi aiheuttaisi edellä viitattujen säännösten valossa sen, että vastuu asianomaisen uuden osakkaan hoitamisesta asianajotehtävistä siirtyy hänelle yhteisvastuullisesti suomalaisen asianajajaosakeyhtiön kanssa. Ennen osakeomistuksen muodostumista vastuu näistä asianajotehtävistä on oikeudellisesti kuulunut jollekin suomalaiselle vastuuosakkaalle tai mikäli yksittäistä vastuuosakasta ei ole nimetty, kaikille yhtiön osakkeenomistajille yhteisvastuullisesti yhtiön kanssa.

Edellä kuvatun mukaisen osakeomistuksen syntymiseen liittyy ainakin teoreettinen riski vastuun heikentymisestä asiakkaaseen nähden. Käytännössä kysymyksessä olisi esimerkiksi tilanne, jossa toimiston suomalaisen asiakkaan toimeksianton hoitamisessa ETA-alueen ulkopuolisessa sivutoimistossa syntyy vahinko, jonka korvaamisesta ovat oikeudellisesti vastuussa sivutoimiston palveluksessa oleva ETA- alueen ulkopuolella asuva osakas ja suomalainen toimisto yhteisvastuullisesti. Tällöin vastuun toteutuminen saattaa edellyttää asiakkaalta oikeudellisia toimenpiteitä sekä Suomessa että ETA-alueen ulkopuolisessa valtiossa sen sijaan, että oikeudelliset toimenpiteet tapahtuisivat vain Suomessa. Toisaalta tähän liittyvä riski on varsin vähäinen sen johdosta, että yleisen elämäkokemuksen mukaan yksittäisen osakasasianajajan vastuunkantokyky suhteessa asianajotoimiston vastuunkantokykyyn on varsin vähäinen ja toisaalta asiakkaan suojana ovat myös suomalaisen toimiston vastuuvakuutukset.

Tämän varsin vähäisen riskin poistaminen, mikäli se nähdään tarpeelliseksi, voi tapahtua esimerkiksi siten, että asianajajaliiton hallitus antaessaan luvan ETA-alueen ulkopuolella toimivan, sikäläisen asianajajavalvonnan piirissä olevan lakimiehen osakeomistukselle suomalaisessa asianajotoimistossa, asettaa yhdeksi lupaehdoksi sen, että Euroopan talousalueen ulkopuolisen osakkeenomistajan hoidetta-

vana olevista tehtävistä vastaavat kaikki yhtiön asianajajina toimivat osakkeenomistajat yhteisvastuullisesti yhtiön kanssa. Tällainen ehto voitaisiin esimerkiksi edellyttää sisällytettäväksi yhtiön osakassopimukseen, jolloin yksittäisiltä asianajajilta ei tarvittaisi erillisiä vastuusitoumuksia liiton vastuulla olevan valvonnan toteuttamiseksi.

Muutoin ETA-alueen ulkopuolisen asianajajan hyväksymisessä suomalaisen asianajajaosakeyhtiön osakkeenomistajaksi on vaikea nähdä asianajo-oikeudellisia ongelmia.